

ĐẢNG BỘ TỈNH LÀO CAI

LÃNH ĐẠO THỰC HIỆN MỤC TIÊU PHỔ CẬP GIÁO DỤC TRUNG HỌC CƠ SỞ

(2001 - 2010)

THS NGUYỄN THỊ NGUYỄN*

Lào Cai là tỉnh vùng cao biên giới, có địa hình phức tạp, giao thông đi lại khó khăn, khí hậu khắc nghiệt, thiên tai, mưa lũ thường xuyên xảy ra. Tỉnh có 8 huyện và 1 thành phố với 164 xã, trong đó 138 xã đặc biệt khó khăn. Toàn tỉnh có 25 dân tộc chung sống, trong đó các dân tộc thiểu số chiếm 64% dân số, cư trú chủ yếu ở vùng sâu, vùng xa dân cư thưa thớt, trình độ dân trí còn thấp, phong tục tập quán lạc hậu, đời sống nhân dân gặp nhiều khó khăn.

Nhận thức rõ tầm quan trọng của công tác phổ cập trung học cơ sở (THCS), trong những năm qua, Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh Lào Cai đã tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo, quán triệt và đẩy mạnh thực hiện Nghị quyết 41/2000/QH10 của Quốc hội Khóa X, Chỉ thị 61 của Bộ Chính trị và Nghị định 88/2001/NĐ-CP của Chính phủ về thực hiện phổ cập trung học cơ sở giai đoạn 2001-2010, nhằm nhanh chóng nâng cao dân trí, đào tạo nguồn nhân lực cho địa phương,

thực hiện mục tiêu xoá đói giảm nghèo, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân, tạo động lực phát triển kinh tế - xã hội. Trên cơ sở phân tích những thuận lợi và khó khăn của tỉnh trong công tác phổ cập giáo dục, Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Lào Cai đã ban hành Nghị quyết số 21 - NQ/TU về phát triển giáo dục và đào tạo giai đoạn 2001 - 2005 và đến năm 2010; UBND tỉnh xây dựng đề án "Phổ cập giáo dục tiểu học đúng độ tuổi và phổ cập trung học cơ sở giai đoạn 2001 - 2005 và đến 2010". Đồng thời Tỉnh ủy, UBND tỉnh ban hành hệ thống văn bản chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ phổ cập, đẩy mạnh tiến độ phổ cập giáo dục tiểu học đúng độ tuổi và giáo dục THCS.

Ngày 28-8-2001, UBND tỉnh ra Quyết định thành lập Ban chỉ đạo phổ cập giáo dục THCS. Ngay sau khi thành lập, Ban chỉ đạo phổ cập giáo dục tỉnh đã ban hành Quy chế hoạt động, phân công trách nhiệm cụ thể cho từng thành viên và cán bộ chuyên trách, duy trì nề nếp hoạt động thường xuyên, chủ động, tích cực làm tốt công tác tham mưu cho Tỉnh ủy, HĐND

* Trường Cao đẳng sư phạm Lào Cai

và UBND tỉnh xây dựng các chương trình, đề án trọng tâm của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Lào Cai Khoá XII, XIII về giáo dục và đào tạo; phê chuẩn các kế hoạch đẩy mạnh các hoạt động phổ cập giáo dục để tỉnh Lào Cai đạt chuẩn phổ cập giáo dục tiểu học đúng độ tuổi năm 2005, phổ cập THCS năm 2007...

Nhằm đẩy mạnh công tác phổ cập giáo dục THCS, Tỉnh uỷ đã chỉ đạo Ban chỉ đạo phổ cập giáo dục tỉnh tổ chức khảo sát và trao đổi kinh nghiệm, hội nghị chuyên đề, hội nghị sơ kết nhằm nâng cao chất lượng giáo dục phổ cập, chất lượng toàn diện và hiệu quả giáo dục của hệ thống trường phổ thông dân tộc nội trú. bán trú... Đồng thời, Sở Giáo dục và đào tạo tăng cường sự kiểm tra, giám sát, chỉ đạo và đổi mới các giải pháp tổ chức thực hiện công tác phổ cập giáo dục, nhất là các huyện gặp nhiều khó khăn như: Sapa, Bắc Hà, Bát Xát, Mường Khương, Simacai...

Để duy trì và nâng cao số lượng học sinh đến lớp, các cấp ủy, chính quyền, các cơ quan chuyên môn, các ban ngành trong tỉnh đã phối hợp tổ chức chỉ đạo thực hiện kế hoạch hằng năm của công tác phổ cập giáo dục bằng các biện pháp, như: Phân công các cán bộ chủ chốt xã, trưởng các thôn bản, các tổ chức đoàn thể, thành viên Ban chỉ đạo phổ cập phụ trách các thôn bản chịu trách nhiệm cùng giáo viên vận động học sinh đi học. Cam kết trách nhiệm duy trì sĩ số học sinh giữa gia đình, chính quyền các cấp, học sinh, giáo viên phụ trách và nhà trường.

Bên cạnh đó, trong 3 năm (2005 – 2007), tỉnh đã huy động lực lượng sinh viên năm thứ hai và giảng viên Trường Cao đẳng Sư phạm tham gia công tác phổ cập giáo dục THCS. Trường Cao đẳng Sư phạm Lào Cai đã điều chỉnh chương trình đào tạo nhằm trang bị cho sinh viên những kỹ năng sư phạm cần thiết để tham gia công tác phổ cập giáo dục THCS. Đã có 814 giáo sinh tạm ngừng việc học tập, nghiên cứu để tham gia “Chiến dịch phổ cập giáo dục trung học cơ sở”. Để duy trì sĩ số học sinh đến trường, tạo niềm tin yêu đối với nhân dân các dân tộc và học sinh, các giáo sinh còn thực hiện phương châm “ba cùng”: cùng ăn, cùng ở và cùng làm với bà con dân bản, gia đình học sinh. Những cố gắng của giảng viên và sinh viên Trường Cao đẳng Sư phạm đã đóng góp một phần không nhỏ vào việc hoàn thành mục tiêu phổ cập giáo dục THCS của tỉnh năm 2007.

Ban chỉ đạo đạo phổ cập giáo dục đã giao chỉ tiêu và chỉ đạo các huyện, thành phố mở các lớp bổ túc THCS, vận động và duy trì sĩ số học sinh các lớp bổ túc THCS; tăng cường công tác kiểm tra việc thực hiện chương trình, quy chế chuyên môn. Các phòng giáo dục ưu tiên bố trí giáo viên, cán bộ quản lý cho các trường THCS xã vùng cao và các lớp bổ túc THCS. Trong 4 năm (từ 2003 đến 2007), toàn tỉnh đã huy động được 1785 lớp bổ túc THCS, với 40.945 học sinh¹.

Các cấp chính quyền chú trọng xây dựng và phát triển mô hình trường lớp nội trú, bán trú dân nuôi, nhờ đó đã huy động, duy

trì sĩ số học sinh và nâng cao chất lượng học tập của các em.

Những năm 2002 – 2007, tỉnh đã đầu tư khoảng 810 tỷ đồng cho công tác này. Đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục, giáo viên được tăng cường bằng nhiều giải pháp: tăng biên chế cho ngành; tuyển dụng giáo viên mới, giáo viên hợp đồng; bồi dưỡng, đào tạo giáo viên; sử dụng sinh viên học hết năm thứ 2 Cao đẳng Sư phạm tham gia công tác phổ cập giáo dục THCS.

UBND tỉnh đã ban hành một số chính sách, như: hỗ trợ học sinh những xã vùng cao khó khăn, học sinh trường nội trú sách giáo khoa, văn phòng phẩm học tập, tiền mua lương thực; có chế độ hỗ trợ, khen thưởng cho các giáo viên, cán bộ quản lý ở các trường nội trú, các lớp phổ cập giáo dục trong hè. Nhờ đó đã động viên, khuyến khích đội ngũ giáo viên, các em học sinh tích cực hưởng ứng công tác phổ cập giáo dục THCS.

Phong trào toàn xã hội chăm lo phát triển sự nghiệp giáo dục được khơi dậy và phát triển mạnh mẽ. Trong những năm 2002-2007, số tiền của các tổ chức, cá nhân ủng hộ công tác phổ cập giáo dục THCS lên tới hàng trăm tỉ đồng.

Nhiều nơi, cấp ủy và chính quyền xác định phát triển giáo dục là để xóa đói giảm nghèo, từ đó đề ra chủ trương, lãnh đạo sát sao đối với công tác phổ cập. Nhân dân tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, vào những người làm công tác phổ cập giáo dục, từ đó hiểu và quan tâm đến quyền lợi và nghĩa vụ và học tập của con

em mình, tạo điều kiện cho con em đến trường.

Dưới sự lãnh đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền, việc thực hiện cuộc vận động “Nói không với tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục” được quán triệt, thực hiện nghiêm túc, tạo cơ sở cho sự bền vững của công tác phổ cập giáo dục THCS.

Nhờ sự nỗ lực phấn đấu của Đảng bộ và nhân dân các dân tộc, sự nghiệp giáo dục và đào tạo, đặc biệt là công tác phổ cập giáo dục THCS của tỉnh Lào Cai đã đạt được những kết quả quan trọng.

Hệ thống trường lớp, quy mô giáo dục tiếp tục phát triển mạnh. Năm học 2001-2002, toàn tỉnh có 316 trường phổ thông và mầm non với 7.452 lớp, 172.042 học sinh, trong đó 88 trường THCS, 944 lớp với 43.252 học sinh. Năm học 2007 – 2008, toàn tỉnh có 624 trường phổ thông và mầm non với 8.623 lớp, với 170.666 học sinh, trong đó có 193 trường THCS với 1677 lớp, 50.292 học sinh. 100% số xã có trường THCS, đáp ứng nhu cầu học tập của con em các dân tộc, là cơ sở để thực hiện phổ cập trung học phổ thông².

Đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục lớn mạnh hơn trong quá trình thực hiện phổ cập giáo dục. Năm học 2007 – 2008, toàn tỉnh có 12.158 cán bộ giáo viên, tăng 3.632 người so với năm học 2001-2002. Đội ngũ giáo viên thường xuyên được bồi dưỡng nâng cao về chuyên môn, nghiệp vụ. Công tác đào tạo và chuẩn hoá giáo viên được tăng cường. Công tác phát triển đảng trong các trường học được đặc

biệt coi trọng. Tính đến tháng 9 – 2007, trong toàn ngành giáo dục của tỉnh, có 3.151 đảng viên.

Với ý chí quyết tâm và nỗ lực phấn đấu của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân trong tỉnh, công tác phổ cập giáo dục THCS đã hoàn thành mục tiêu trước 3 năm so với đề án. Đến tháng 12 - 2007 đã có 164 /164 xã, 9/9 huyện và thành phố đạt chuẩn phổ cập giáo dục THCS. Tháng 4 - 2008, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã kiểm tra và công nhận tỉnh Lào Cai đạt chuẩn phổ cập giáo dục THCS tại thời điểm tháng 12 - 2007. Đây là thành tựu quan trọng của ngành giáo dục và cũng là niềm vinh dự tự hào của Đảng bộ và nhân dân các dân tộc Lào Cai.

Tuy nhiên, công tác phổ cập giáo dục THCS vẫn còn nhiều khó khăn và tồn tại cần khắc phục, nhất là ở các xã vùng cao: địa bàn rộng, đi lại khó khăn, tỉ lệ đói nghèo còn cao; học sinh đi học không đều trong những ngày mùa, thời tiết mưa rét; chất lượng học tập các môn văn hoá ở một số trường chưa đạt yêu cầu của chương trình, đặc biệt là các lớp bổ túc THCS; cơ sở vật chất còn thiếu, trình độ đội ngũ giáo viên nhìn chung chưa đáp ứng yêu cầu, đời sống của giáo viên còn khó khăn, chất lượng phổ cập THCS chưa thật sự bền vững...

Từ những thành công và hạn chế của công tác phổ cập THCS, có thể rút ra một số kinh nghiệm bước đầu:

Phải coi công tác phổ cập giáo dục THCS là nhiệm vụ của toàn Đảng, toàn dân, trong đó sự lãnh đạo, chỉ đạo của các

cấp ủy Đảng, chính quyền, sự phối hợp chặt chẽ của các cấp, các ngành có ý nghĩa quyết định đến sự thành công. Vì vậy phải huy động và sử dụng có hiệu quả mọi nguồn lực tham gia vào công tác này.

Ngành giáo dục giữ vai trò nòng cốt về lực lượng cán bộ, giáo viên tham gia công tác phổ cập. Do đó phải chủ động, sáng tạo trong việc tham mưu, đề ra các kế hoạch tổ chức thực hiện; phối hợp chặt chẽ, thường xuyên giữa các đơn vị trong ngành giáo dục, đồng thời thực hiện tốt công tác xã hội hoá giáo dục; coi trọng vai trò của cán bộ chủ chốt xã, thôn bản trong việc tuyên truyền, vận động và duy trì sĩ số học sinh, giúp nhân dân hiểu được quyền lợi và nghĩa vụ học tập của con em mình.

Tổ chức thực hiện công tác phổ cập giáo dục THCS phải đi đôi với kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm thường xuyên, tránh chạy đua theo thành tích, đồng thời đánh giá đúng và ghi nhận những đóng góp của các cơ quan, ban ngành, đặc biệt là các lực lượng trực tiếp tham gia phổ cập giáo dục THCS, nhằm kịp thời động viên và phát huy có hiệu quả nguồn lực con người trong sự nghiệp giáo dục và đào tạo.

1. Theo báo cáo của Ban chỉ đạo phổ cập giáo dục THCS tỉnh Lào Cai

2. Theo báo cáo Tổng kết quá trình thực hiện các mục tiêu phổ cập giáo dục THCS giai đoạn 2002 – 2007 của Ban chỉ đạo phổ cập giáo dục của tỉnh Lào Cai, ngày 16-6-2008.